

Lokale Inclusie Agenda

Gemeente Hattem

2025

'Het bestaan draait erom de ander te ontmoeten. Via de confrontatie met de ander leer ik mezelf kennen. Ik moet namelijk eerst ontmoeten wat ik niet ben, om te weten wat ik wél ben.'

- Charles Pepin

Aanleiding

In de afgelopen jaren is er wereldwijd een groeiend besef ontstaan van de waarde van diversiteit in al zijn vormen – van etniciteit en cultuur tot gender, seksuele geaardheid, en religie. In een steeds diverser wordende samenleving is het essentieel dat we actief werken aan het bevorderen van inclusie en het wegnemen van barrières die bepaalde groepen uitsluiten of benadelen. Ook in Hattem zijn we ons hier steeds meer en beter van bewust.

Daarom stellen we ons tot doel dat iedereen in Hattem *Kleurrijk Jezelf (kan) Zijn*. Deze opdracht is ook opgenomen in het bestuursakkoord. Veel beleid is er op gericht om iedereen zo goed mogelijk mee te laten doen, zowel binnen het sociaal domein als binnen het fysieke domein. Denk bijvoorbeeld aan armoedebeleid, onderwijsachterstandenbeleid en ook toegankelijkheid van gebouwen. Maar inclusie en diversiteit gaat over meer dan dit alleen! Het gaat ook over hoe gaan we met elkaar om? Hoe creëren we meer verdraagzaamheid? Wat heb je nodig om goed en fijn te leven in Hattem? En welke bijdrage kan de gemeente daarin leveren? Om al deze redenen vragen we extra aandacht voor inclusie en diversiteit, onder de noemer *Kleurrijk Jezelf zijn*.

In Hattem is in 2024 het begin gemaakt om het thema inclusie & diversiteit onder de aandacht te brengen. Tijdens de Kleurrijk Jezelf Zijn week is dat goed gelukt en die week heeft ook best wat stof doen opwaaien. Zowel positief als negatief. Op allerlei vlakken kan het beter en aandacht voor diversiteit en inclusie zal er altijd moeten zijn. Aan ons als gemeente de taak om de dialoog te blijven voeren en de ontmoeting te blijven faciliteren. In de Kleurrijk Jezelf Zijn week is er ook een vragenlijst onder inwoners uitgezet. En aantal aandachtspunten en ideeën die hieruit naar voren komen, zijn:

- Betere faciliteiten voor mensen met een handicap
- Voorlichting rondom diversiteit op scholen
- Klankbordgroep / gebruik maken van ervaringsdeskundigen
- Diversiteit onder de aandacht blijven brengen en blijven adviseren hoe mensen aan de samenleving mee kunnen doen.

Deze en andere ideeën zijn meegenomen in het opstellen van de uitvoeringsagenda.

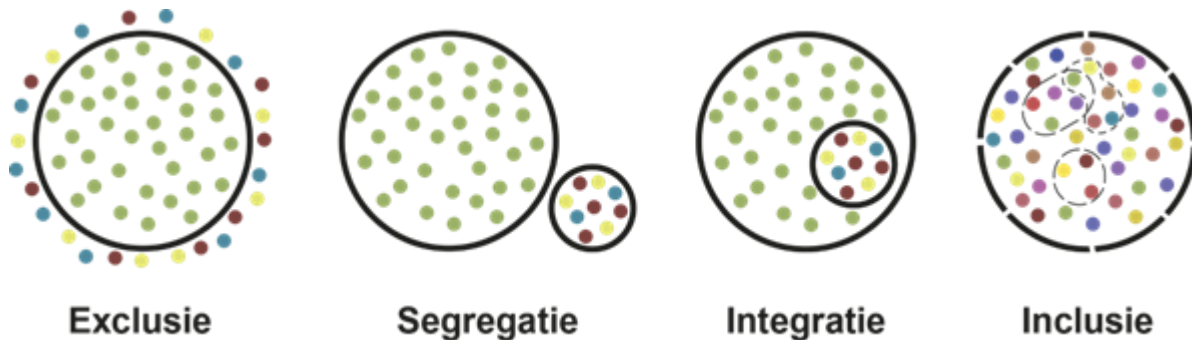
1. Visie

De visie op inclusie binnen een gemeente gaat over het creëren van een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig kan deelnemen en zich ondersteund voelt. Dit kan worden bereikt door barrières weg te nemen, gelijke kansen te creëren, actief in te zetten op diversiteit en respect, en vooral door maatwerk te bieden voor verschillende groepen die specifieke behoeften hebben. Een inclusieve gemeente is een gemeente die niet alleen rekening houdt met de verschillen tussen mensen, maar deze verschillen ook als waardevolle bijdrage aan de gemeenschap ziet.

De visie van de gemeente Hattem is dat we er naar willen streven om een samenleving te zijn waar een ieder zichzelf kan zijn en zich thuis mag voelen. Dat er begrip is voor de diversiteit, dat we open staan voor andere mensen die er anders uit zien, anders denken, anders geloven, anders praten. Maar dat we elkaar daar niet om veroordelen, maar zoeken naar wat ons verbindt. Hierdoor creëren we begrip voor elkaar en ontstaat er meer verdraagzaamheid en saamhorigheid.

De begrippen **exclusie**, **segregatie**, **integratie** en **inclusie** worden vaak gebruikt in sociale en maatschappelijke contexten om de verschillende manieren waarop mensen, groepen of individuen in de samenleving worden behandeld en betrokken, te beschrijven. Onderstaand plaatje laat zien wat er onder de diverse begrippen wordt verstaan.

- Exclusie: Het uitsluiten van groepen of individuen van deelname aan de samenleving.
- Segregatie: Het scheiden van verschillende groepen in de samenleving.
- Integratie: Het samenbrengen van verschillende groepen, maar zonder altijd gelijke behandeling.
- Inclusie: Het actief creëren van gelijke kansen en deelname voor iedereen, ongeacht achtergrond of kenmerken.

Inclusie verwijst naar het actief creëren van een omgeving waarin iedereen, ongeacht zijn of haar achtergrond, zich welkom voelt, en gelijke kansen heeft om deel te nemen en bij te dragen. Inclusie richt zich niet alleen op deelname, maar ook op het wegnemen van barrières die mensen kunnen uitsluiten of benadelen, zoals fysieke, sociale, of psychologische obstakels. Het gaat om het creëren van een samenleving waarin diversiteit wordt gewaardeerd en iedereen de mogelijkheid heeft om zich volledig te ontwikkelen. In Hattem zetten we ons hiervoor in onder de noemer Kleurrijk Jezelf Zijn.

2. Rol van de gemeente

De rol van de gemeente aangaande diversiteit & inclusie is er vooral één van het uitdragen van de visie en de inwoners stimuleren, enthousiasmeren en faciliteren. Dit doen we aan de hand van 3 speerpunten, te weten:

1. Ontmoeting & Dialoog
2. Voorlichting & Educatie
3. Samenwerking, zowel intern, lokaal als regionaal

Deze 3 speerpunten vormen de basis en zijn verderop in dit document uitgewerkt.

Daarnaast heeft de gemeente nog een rol ten aanzien van het VN verdrag Handicap. Dit verdrag beschermt en bevordert de rechten van personen met een beperking. Het VN-verdrag Handicap verplicht de overheid te zorgen voor een inclusieve samenleving: een samenleving waarin iedereen mee kan doen en keuzevrijheid heeft. Autonomie, gelijkheid en participatie zijn hierbij het uitgangspunt. De landelijke overheid heeft begin 2024 een nationale strategie gelanceerd waarin diverse speerpunten zijn opgenomen hoe we in gezamenlijkheid kunnen toewerken naar een (meer) inclusieve samenleving.

3. Doelen en doelgroepen

Het beleid rondom 'Kleurrijk Jezelf Zijn' richt zich op het bevorderen van de dialoog en ontmoeting tussen verschillende groepen in de samenleving. Het doel van dit beleid is om mensen de kans te geven elkaar beter te leren kennen, wat kan bijdragen aan meer begrip en verdraagzaamheid. In een samenleving waarin diversiteit onmiskenbaar aanwezig is, is het essentieel dat mensen zich niet alleen bewust zijn van de verschillen, maar ook dat ze leren hoe ze die verschillen kunnen waarderen en met respect met de ander kunnen omgaan.

De belangrijkste doelen van de gemeente Hattem op het thema Inclusie & Diversiteit zijn:

- Gelijke kansen bieden aan iedereen, ongeacht afkomst, identiteit of beperking.
- Werken aan een samenleving waarin respect, tolerantie en begrip voor de ander hoog in het vaandel staat.
- Ongelijkheid en discriminatie in de samenleving aanpakken.
- Toegankelijkheid van openbare ruimte en (openbare) gebouwen bevorderen

Deze doelen zijn een inspanningsverplichting en niet eenvoudig meetbaar. Tijdens de Kleurrijk Jezelf Zijn week in oktober is er een vragenlijst ontwikkeld. Deze willen we jaarlijks in die week uitzetten om te toetsen of we op de goede weg zijn en wat er (nog meer) leeft onder inwoners. Werken aan Kleurrijk Jezelf Zijn is iets van een lange adem, van kleine stapjes. Op diverse manieren brengen we dit thema onder de aandacht; dit staat beschreven in de uitvoeringagenda die als bijlage is toegevoegd. We geloven erin dat wanneer we het thema onder de aandacht blijven brengen, ontmoeting en dialoog faciliteren en educatie en voorlichting aanbieden het begrip voor de ander en de verdraagzaamheid in de samenleving vergroot wordt.

Zonder dat we een doelgroepenbeleid willen ontwikkelen of doelgroepen willen verbijzonderen, het gaat tenslotte over álle inwoners van Hattem, lijkt het ons toch goed om een aantal doelgroepen (of thema's) te onderscheiden. Daardoor wordt ook beter duidelijk voor welke opgaves we staan en waar die opgave het grootst is.

Doelgroepen/ thema's zijn:

- LHBTIQA+
- Ouderen
- Diverse geloofsovertuigingen/ levensbeschouwingen
- Inwoners met een beperking
- Inwoners met een andere culturele achtergrond en/of huidskleur

Daarnaast kunnen we nog denken aan de volgende doelgroepen:

- Jongeren
- Kinderen
- Vrouwen

Overigens betekent inclusie-breed beleid dat er aandacht is voor diversiteit op basis van:

- Leeftijd
- Huidskleur
- Culturele achtergrond
- Gender

- Inkomen
- Talenten
- Levensbeschouwing
- Seksuele oriëntatie
- Beperkingen

4. Speerpunten

Sinds januari 2024 is het thema 'inclusie en diversiteit' ambtelijk belegd. In de loop van 2024 zijn er inclusie-breed zaken opgepakt, zijn er activiteiten georganiseerd en is het thema op de kaart gezet.

- Op 8 maart, internationale vrouwendag, zijn alle basisscholen in Hattem bezocht door wethouder Koen Castelein om het boek 'mama is minister president' te overhandigen en daarmee de scholen aandacht te laten geven aan de ook voor meisjes de mogelijkheden legio zijn.
- Op 25 maart is in de raadzaal van het stadhuis een paneel onthuld met de tekst van artikel 1 van de grondwet.
- Op 31 mei is de regionale tentoonstelling 'Over Geloof en Liefde' in het stadhuis geopend. Deze tentoonstelling en bijbehorende campagne is ter bevordering van open gesprekken over geloof en homoseksualiteit, door verbinding te initiëren tussen LHBTIQA+- en geloofsgemeenschappen.
- Van 11 tot en met 17 oktober vond de Kleurrijk Jezelf Zijn week plaats in Hattem. Een week waarin door middel van diverse activiteiten aandacht werd gevraagd, de dialoog gevoerd en ontmoeting gecreëerd rondom de thema's die gaan over inclusie. De speciale editie van De Hattemer die toen is uitgebracht, is als bijlage toegevoegd. De aftermovie van de week is hier te zien: [Kleurrijk Jezelf Zijn week](#).

In 2024 hebben we veel informatie opgehaald en zijn we tot 3 speerpunten gekomen, zoals benoemd in paragraaf 2. Deze speerpunten worden hieronder verder uitgewerkt.

1. **Ontmoeting en dialoog**

- a. Platform creëren met een vertegenwoordiging vanuit de Hattemse samenleving op diverse thema's. Zoals LHBTIQA+, inwoners van diverse culturele achtergronden en/of levensbeschouwingen ('meerstemmig Hattem'), inwoners met een beperking, ouderen etc. Dit platform kan de gemeente van advies voorzien wat thema's zijn om mee aan de slag te gaan, (kritisch) meedenken als ervaringsdeskundige op diverse beleidsthema's maar ook voorlichting geven aan derden en bijvoorbeeld een gebouw- of omgeving schouwen op toegankelijkheid.
- b. Diverse vormen van dialoogsessies. In een open dialoog kunnen soms ook moeilijke onderwerpen ter sprake komen, zoals discriminatie, racisme of vooroordelen. Binnen 'Kleurrijk Jezelf Zijn' wordt een veilige ruimte voor deze discussies geboden, waar iedereen zich gehoord voelt en waar respect voor elkaars mening voorop staat. Dit kan helpen om polariserende standpunten te overbruggen en gemeenschappelijke grond te vinden.
- c. Jaarlijks wordt de thema week 'Kleurrijk Jezelf Zijn' georganiseerd in oktober. Gedurende die week wordt er op diverse manieren aandacht gevraagd voor de diversiteit in Hattem. Daarnaast proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij (inter)nationale (feest)dagen.

2. Voorlichting en educatie

- a. Begrip creëren door middel van storytelling; op frequente basis inwoners aan het woord laten door middel van een interview. Op die manier blijven verhalen 'hangen' en kun je je beter verplaatsen in thema's waarmee je op het eerste gezicht je misschien minder verwant mee voelt. Begrip is de sleutel tot een verdraagzame samenleving.
- b. Samenwerkingspartners inzetten voor voorlichting rondom bijvoorbeeld discriminatie of een beleeftraining rondom niet-zichtbare beperkingen. Dit kan op scholen, maar ook bij bedrijven of voor een groep inwoners en intern voor medewerkers van de gemeente Hattem.
- c. Samenwerking opstarten of continueren met diverse belangengroepen die zich inzetten voor de diverse doelgroepen, zoals bijvoorbeeld COC, GGD, Hidden Disabilities en Discriminatie.nl.

3. Interne, lokale en regionale samenwerking

- a. Interne samenwerking. Intern proberen we zo goed mogelijk de verbinding met elkaar te zoeken. Zeker binnen het Sociaal Domein raakt inclusie & diversiteit eigenlijk alle beleidsthema's. Maar ook het fysiek domein, en dan met name de inrichting van de openbare ruimte, wordt betrokken. En collega's die veel klantcontact hebben, zoals KCC, Burgerzaken en vergunningen.
- b. Samenwerking in de regio. Met de gemeente Heerde vindt er regelmatig overleg plaats om elkaar te versterken. Breder in Gelderland is er een Netwerk Inclusieve Gemeenten waar Hattem bij aangehaakt is. Ook nemen we deel aan een regionaal overleg 'over de IJssel' waarbij kennis wordt gedeeld en ideeën worden opgedaan. Zodoende heeft ook de tentoonstelling 'Over Geloof en Liefde' in het voorjaar van 2024 in het Stadhuis gestaan.
- c. Lokale samenwerking verder bestendigen met partijen zoals HUB Hattem die zich ook op een aantal doelgroepen richten zoals ouderen en mensen met een beperking en bijvoorbeeld VluchtelingenContact Hattem en Stichting Welzijn Hattem.
- d. Goed werkgeverschap. Samen met HR wordt er ook intern aandacht gevraagd voor diversiteit. Kennen we als werkgever voldoende randvoorwaarden en waar moeten we nog mee aan de slag?

Bijlage 1: Uitvoeringagenda vanaf 2025

Deze uitvoeringsagenda is een dynamisch document wat continue op basis van input van anderen, ideeën die we zelf op doen en signalen uit de samenleving aangevuld wordt. Ook is er een werk- en klankbordgroep gevormd voor input, toetsen van (de haalbaarheid van) ideeën en in gezamenlijkheid uitvoering geven aan deze ideeën. In onderstaand schema zijn al enkele ideeën opgenomen die uitgewerkt worden in 2025. Tevens wordt in het schema weergegeven aan welke van de 3 speerpunten de activiteiten gelinkt worden.

	Ontmoeting & Dialoog	Voorlichting & Educatie	Interne, lokale en regionale samenwerking
8 maart: Internationale Vrouwendag. Wievenstadswandeling	X		
27 maart: MEE beleeftraining Autisme	X	X	X
21 maart, ABRI campagne mbt Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie		X	X
2 april: viering Suikerfeest ism Taalcafé en VluchtelingenContact Hattem	X	X	X
Medio 2025: 'running diner'	X		X
Medio 2025: workshop discriminatie	X	X	X
Medio 2025: voorlichting op scholen ism GGD en discriminatie.nl	X	X	X
Medio 2025: training leerkrachten over seksuele- en genderdiversiteit	X	X	X
11-17 okt 2025: Kleurrijk Jezelf Zijn week	X	X	X

	Ontmoeting & Dialoog	Voorlichting & Educatie	Interne, lokale en regionale samenwerking
Regionaal Inclusie Overleg Overijssel			X
Netwerk Inclusieve Gemeenten Gelderland			X
Storytelling; optekenen verhalen van Hattemers		X	
Maandelijks informatierubriek gemeentepagina		X	
23 augustus: Pride Zwolle	X	X	X

Bijlage 2: special Hattemer 'Kleurrijk Jezelf Zijn week' 2024

